

TEMA D'INTERÈS:

FÀRMACS EN LA DESHABITUACIÓ TABÀQUICA

El tabac està format per una sèrie d'elements, entre els que destaquen:

- *Nicotina* – responsable de la major part dels efectes del tabac i el que provoca dependència física. A mida que es va reduint la concentració de nicotina en sang, va apareixent el desig de consumir un nou cigarret.
- *Elements irritants* – substàncies que provoquen la típica tos del fumador.
- *Quitrans i agents cancerígens*
- *Monòxid de carboni* – element que es troba en el fum del tabac que té gran afinitat per l'hemoglobina, cosa que fa que disminueixi la capacitat de la sang per transportar oxigen.

Per què és perjudicial el tabac?

- Disminueix la capacitat pulmonar, fent que apareguin malalties respiratòries
- Augmenta el risc de patir un càncer de pulmó
- Duplica el risc de patir un infart de miocardi
- És un important factor de risc cardiovascular
- És un factor de risc per l'aparició de càncers de laringe, boca, esòfag, colorectal o de fetge
- Augmenta el fracàs terapèutic en tots els càncers
- Els fumadors tenen més úlceres gàstriques i duodenals
- En les dones, el tabac provoca alteracions en la salut reproductiva, avança l'aparició de la menopausa i augmenta el risc de fractures d'ossos després de la menopausa.

Els fàrmacs sols no són suficients per aconseguir que una persona deixi de fumar, però ajuden a disminuir-ne el desig i atenuen els símptomes de l'abstinència nicotínica que es sofreix quan es deixa de fumar.

Hi ha uns fàrmacs considerats de **primera línia**, ja que tenen un grau més elevat d'eficàcia, seguretat i tolerabilitat. Es fan servir la primera vegada que s'intenta deixar de fumar:

TERÀPIA SUBSTITUTIVA AMB NICOTINA

Redueix el desig intens de fumar, que s'experimenta per la falta de nicotina. Aquests medicaments proporcionen quantitats controlades de nicotina, que van disminuint amb el temps, permetent que l'organisme s'adapti als nivells cada vegada més baixos.

La quantitat de nicotina que hi ha en aquests productes és més baixa que la que hi ha a les cigarretes, i s'allibera més lentament, de manera que no hi ha risc d'addicció.

Fent servir aquesta teràpia es doblen les possibilitats de deixar de fumar. Poden ser:

- *Pegats de nicotina* – s'allibera una quantitat petita i contínua de nicotina. Poden provocar alguna reacció cutània local, insomni o alteració de la son.
- *Xiclets de nicotina* – al mastegar el xiclet s'allibera la nicotina, que s'absorbeix a través de la mucosa bucal. Primer es mastega i llavors es deixa entre la geniva i la paret bucal. Això s'ha d'anar repetint fins que el sabor del xiclet desaparegui. S'ha d'evitar beure o menjar abans o durant l'ús del xiclet per no alterar l'absorció de nicotina. Pot ser que doni dolor mandibular o irritació gàstrica.

- *Comprimits de nicotina* – en aquest cas s’assembla a un caramel, es deixa desfer a la boca, sense mastegar-lo ni empassar-lo. Igual que amb els xiclets, s’ha d’evitar beure o menjar abans o durant l’ús per no alterar l’absorció de nicotina. Pot ser que els primers dies hi hagi irritació a la gola.
- *Esprai bucal de nicotina* – és una polvorització de nicotina directament a la boca, sense tocar els llavis. Al fer-lo servir no s’ha d’inhalar, per evitar que el medicament vagi al tracte respiratori i tampoc no s’ha d’empassar saliva durant alguns segons. Pot haver-hi irritació de coll, nàusees i salivació excessiva.
- *Inhalador bucal de nicotina* – aquesta forma farmacèutica no està comercialitzada a Espanya. És un cartutx que es col·loca a la boca i s’inspira.
- *Esprai nasal de nicotina* – aquest esprai tampoc està comercialitzat a Espanya. És un aerosol que es posa al nas, i pot ser útil per als grans fumadors, ja que controla ràpidament l’ansietat.

BUPROPIÓ (ZYNTABAC®)

Fàrmac que ajuda a reduir la síndrome d’abstinència nicotínica i la necessitat de fumar. No conté nicotina. Pot provocar sequedat de boca i trastorns de la son.

VARENICLINA (CHAMPIX®)

Aquest fàrmac alleuja la síndrome d’abstinència nicotínica i bloqueja els efectes de la nicotina si l’usuari torna a fumar. No conté nicotina. Pot provocar molèsties a l’estómac, nàusees i trastorns de la son.

TERÀPIA COMBINADA

Es pot fer el tractament amb una forma d’alliberació controlada, com el pegat transdèrmic, juntament amb una forma d’alliberació ràpida, com un xiclet o comprimit, de manera que els nivells de nicotina en sang siguin els adequats en cada moment.

La teràpia substitutiva amb nicotina s’ha utilitzat amb bupropió, i està en estudi la utilització amb vareniclina.

Aquesta teràpia combinada es fa servir en pacients que no poden deixar de fumar amb un sol fàrmac, o que tenen un grau de dependència molt alt.

Fàrmacs de segona línia

Aquests són fàrmacs que s’han de limitar a persones que no es poden beneficiar dels de primera línia, s’ha de seguir un estricte control mèdic.

- **NORTRIPTILINA** – normalment es prescriu per tractar la depressió, però quan la medicació de primera línia no funciona, es pot prescriure per ajudar a deixar de fumar.
- **CLONIDINA** – normalment es fa servir per tractar la hipertensió arterial, però també pot reduir la síndrome d’abstinència nicotínica.